

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

תנ"ך לעולים חדשים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	(28×2)	–	56 נקודות
פרק שני	–	(28×1)	–	28 נקודות
פרק שלישי	–	(16×1)	–	16 נקודות
סך הכול	–			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך עברי שלם בלי פירושים ובלי תוספות.

מותר להשתמש בתנ"ך מתורגם.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

מותר להשתמש במילון לועזי-עברי / עברי-לועזי.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – בראשית (56 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1–3 (לכל שאלה – 28 נקודות).

בכל שאלה שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לסעיף א – 8 נקודות; לסעיפים ב–ג – 10 נקודות).

1. קרא **בראשית**, פרק ט"ו, פסוקים ז'–כ"א.

א. קרא פסוקים ז'–ח' ופסוק י"ח.

(1) מהי ההבטחה שה' מבטיח בהתגלות לאברם? בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) הסבר כיצד הבטחה זו עונה על השאלה שאברם שואל בפסוק ח'. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים י"ג–ט"ז.

ה' מגלה לאברם כי לצאצאיו צפויים בעתיד קשיים, שיעכבו את מימוש ההבטחה.

(1) לפי פסוק י"ג, הסבר מה הם הקשיים האלה הצפויים לצאצאים של אברם.

לפי פסוק ט"ז, הסבר מדוע יידחה מימוש ההבטחה של ה'. בסס את דבריך על הכתוב. (5 נקודות)

(2) הכתוב בפסוקים י"ג–י"ד ובפסוק ט"ז מעורר קושי אמוני-דתי.

הסבר מהו הקושי הזה. (5 נקודות)

ג. (1) קרא פסוקים ט"ז–כ"א.

לפי פסוק ט"ז, מהי האזהרה הנרמזת לצאצאים של אברם מן הגורל של האמורי? (5 נקודות)

(2) קרא גם **בראשית**, פרק י"ח, פסוק י"ט.

על פי פסוק זה, הסבר מה ה' דורש באופן מפורש מן הצאצאים של אברם. (5 נקודות)

2. קרא **בראשית**, פרק כ"ט, פסוקים א'–ל'.

א. קרא פסוקים א'–י"א.

לפניך קביעות המתבססות על הכתוב בפסוקים אלה.

– הרועים צריכים לשתף פעולה ביניהם

– אהבה נותנת כוחות לאדם

– אדם אוהב נוהג ברכות וברגשנות

– יעקב ורחל הם בני דודים

בחר בשלוש קביעות, והסבר כיצד כל אחת מהן באה לידי ביטוי בפסוקים. בסס את דבריך על הכתוב.

ב. קרא פסוקים י"ג–כ"ה.

(1) לפי פסוקים י"ג–י"ד, נראה כי לבן השתדל לגרום ליעקב להרגיש שהגיע למקום שהוא רצוי בו.

הבא מן הפסוקים שתי דוגמאות המוכיחות קביעה זו. הסבר כל אחת מן הדוגמאות. (5 נקודות)

(2) קרא פסוקים ט"ו–כ"ג.

לבן מתגלה כאיש רמאי שהצליח לרמות את יעקב.

הבא מן הפסוקים שתי דוגמאות המוכיחות קביעה זו. הסבר כל אחת מן הדוגמאות. (5 נקודות)

ג. קרא פסוקים כ"ג–כ"ה.

על פי פסוק כ"ה יעקב שואל את לבן: "וְלָמָּה רִימִיתָנִי".

קרא גם **בראשית**, פרק כ"ז, פסוק ל"ה.

הסבר על פי פסוקים אלה, כיצד השימוש בשורש המנחה ר-מ-י (לרמות, רמייה) מבטא את העיקרון של

"מידה כנגד מידה" בחיים של יעקב.

3. קרא **בראשית**, פרק מ'.

א. קרא פסוקים א'–ח' ופסוקים כ'–כ"ב.

בבית הסוהר יוסף פוגש שני שרים של פרעה.

(1) מי הם שני השרים? כתוב מהי הבעיה המטרידה את שניהם. (4 נקודות)

(2) על פי פסוקים כ'–כ"ב, ציין מה החליט פרעה בנוגע לכל אחד מן השרים. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים ט'–כ'.

(1) ציין פרט אחד מן החלום של כל אחד מן השרים (סך הכול – שני פרטים), והסבר כיצד כל אחד מן הפרטים

שציינת רומז ליוסף על היחס של השר לתפקידו בבית פרעה. (6 נקודות)

(2) קרא פסוקים י"ב–י"ג ופסוקים י"ח–כ'.

הסבר כיצד היה יכול יוסף לדעת באיזה יום יתגשמו דבריו לשרים. (4 נקודות)

ג. קרא פסוקים ו'–י"ט, וגם **בראשית**, פרק ל"ז, פסוקים א'–י"א.

(1) יש הטוענים שמן הפסוקים האלה אפשר ללמוד על שינוי בהתנהגותו של יוסף כלפי הסובבים אותו.

הבא מן הפסוקים האלה דוגמה אחת לשינוי בהתנהגותו של יוסף. הסבר את דברך ובסס אותם על

שני הכתובים. (5 נקודות)

(2) קרא פרק מ', פסוק ט"ו, והסבר את האירועים ששינו את ההתנהגות של יוסף כלפי הסובבים אותו.

(5 נקודות)

פרק שני – שמות (28 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 4–5.

בשאלה שבחרת ענה על כל הסעיפים (לסעיף א – 8 נקודות; לסעיפים ב–ג – 10 נקודות).

4. קרא שמות, פרק י"ט, פסוקים א'–י"ח.

א. (1) ציין שתי מגבלות שהטיל ה' על העם לקראת מעמד הר סיני. (4 נקודות)

(2) על פי פסוק ט' ופסוק י"א, הסבר מדוע הוטלו מגבלות על העם במעמד הר סיני. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים ג'–ח'.

(1) ציין שני חסדים (מעשים טובים) שעשה ה' למען העם לפני מעמד הר סיני, והסבר מהו התנאי שהעם

צריך לקיים כדי לקבל את התורה. (6 נקודות)

(2) על פי פסוקים ה'–ו', הסבר גמול אחד שהעם יקבל אם הוא יעמוד בתנאי הברית. (4 נקודות)

ג. קרא פסוק ט"ז ופסוק י"ח.

(1) הסבר כיצד השפיעה התגלות ה' על העם ועל הר סיני. בסס את דבריך על הכתוב. (5 נקודות)

(2) קרא גם שמות, פרק כ', פסוקים ט"ו–ט"ז.

על פי פסוקים אלה, מה הייתה הבקשה של העם אחרי ההתגלות של ה' בהר סיני? הסבר מדוע העם

ביקש זאת. (5 נקודות)

5. קרא **שמות**, פרק ל"ב, פסוקים א'–י"ד.

א. קרא פסוקים א'–ו'.

(1) ממה חשש העם, מה גרם לחשש שלהם, ומה הייתה בקשתם מאהרן כדי להתמודד עם חשש זה?
(5 נקודות)

(2) האם התגבר העם על החשש? נמק ובסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים א'–ד'.

בפסוקים אלה יש שתי אמירות שונות של העם בנוגע לשאלה מי העלה את העם ממצרים.

(1) ציין את שתי האמירות, והסבר מדוע באה בהן לידי ביטוי חומרת החטא של העם כלפי ה'. (5 נקודות)

(2) קרא גם **שמות**, פרק י"ד, פסוקים כ"ו–כ"ז.

הסבר כיצד על פי הפסוקים האלה אפשר להבין מדוע טעה העם באחת מן האמירות שלו. (5 נקודות)

ג. קרא **שמות**, פרק ל"ב, פסוקים ט'–י"ד.

(1) מהו העונש שהחליט ה' להטיל על העם? (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים י"א–י"ב.

בפסוקים אלה משה מתפלל לה' כדי שישנה את החלטתו.

הבא אחד מן הטיעונים של משה לה', והסבר כיצד אפשר ללמוד מטיעון זה על חוכמתו הרבה של משה.

בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

פרק שלישי – נושאי הבחירה (16 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 6–10.

בשאלה שבחרת, ענה על סעיף א **חובה** (8 נקודות), ועל אחד מן הסעיפים ב–ג (8 נקודות).

שיבת ציון

6. קרא **עזרא**, פרק א'.

ענה על סעיף א (**חובה**).

א. קרא פסוקים א'–ו'.

(1) על פי פסוקים א'–ב', את הרוח של מי העיר ה' ומה הייתה התוצאה של מעשה זה? (4 נקודות)

(2) על פי פסוק ה', את הרוח של מי העיר ה' ומה הייתה התוצאה של מעשה זה? (4 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב–ג.

ב. קרא פסוקים ב'–ו'.

(1) על פי המתואר בפסוקים ב'–ה', אפשר להבין כי הגולים הצליחו לשמור על זהותם בגלות בבל.

בסס טענה זו על שתי דוגמאות מן הכתוב, והסבר אותן. (4 נקודות)

(2) היו גולים שהחליטו להישאר בבבל. לדעתך, האם החלטה זו מעידה על רצונם לשמור על הזהות היהודית

בגולה? נמק את דברך, ובסס אותם על הכתוב. (4 נקודות)

ג. קרא פסוקים ז'–י"א.

על פי פסוקים ז'–ח', הכלים של בית ה' מוזכרים בקשר למעשיהם של שני מלכים.

(1) מה עשה כל אחד מן המלכים בכלים של בית ה'? (4 נקודות)

(2) קרא פסוק ב' ופסוקים ז'–י"א.

הסבר מה אפשר ללמוד מפסוקים אלה על תפקידו של ה' בניהול האירועים ההיסטוריים הנזכרים בהם.

(4 נקודות)

נביא ונבואה

7. קרא ירמיה, פרק כ"ח.

ענה על סעיף א (חובה).

א. (1) קרא פסוקים ב'–ד'.

הסבר את הנבואה של חנניה בן עזור. (3 נקודות)

(2) קרא פסוקים י"ב–י"ד.

האם דבר ה' לירמיהו תואם את הנבואה של חנניה? נמק את תשובתך ובסס אותה על הכתוב. (5 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב–ג.

ב. (1) קרא פסוקים ז'–ח'.

על פי פסוקים אלה, הסבר מדוע ירמיהו מפקפק בנבואת חנניה בן עזור. (4 נקודות)

(2) קרא פסוק ט'.

על פי פסוק זה, כיצד ירמיהו מציע לבחון אם חנניה מנבא נבואת אמת? (4 נקודות)

ג. קרא פסוקים ה'–ו' ופסוקים י"א–ט"ז.

(1) קרא פסוק ו' ופסוק י"א.

בפסוקים אלה מתוארות שתי תגובות שונות של ירמיהו על דברי חנניה ומעשיו.

מה הן שתי התגובות? הסבר כיצד אפשר ללמוד מהן על הקושי של ירמיהו להתמודד עם נבואת חנניה.

(4 נקודות)

(2) קרא פסוקים י"ב–ט"ז, וכתוב כיצד ה' פותר את הקושי של ירמיהו.

הסבר את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (4 נקודות)

חוק וחברה

8. קרא ויקרא, פרק י"ט, פסוקים ט'–י"ח.

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים ט'–י' ופסוק י"ג.

הציוויים שבפסוקים אלה נועדו ליצור חברה העוזרת לחלשים.

(1) ציין שני ציוויים לעובד האדמה הנזכרים בפסוקים ט'–י', והסבר כיצד מילוי הציוויים האלה עוזר לחלשים.
(4 נקודות)

(2) הסבר כיצד גם מילוי הציווי: "לא תלין פְּעֻלַּת שְׁכִיר אֶתְּךָ עַד בֹּקֶר" (פסוק י"ג) עוזר לחלשים בחברה.
(4 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב–ג.

ב. קרא פסוק י"ד.

בפסוק זה נזכרים שני איסורים.

(1) הסבר את שני האיסורים, וכתוב מה משותף ביניהם. (4 נקודות)

(2) האיסורים שבפסוק י"ד מלווים באזהרה.

כתוב מהי האזהרה, והסבר מדוע היא נזכרת דווקא אחרי שני האיסורים האלה. (4 נקודות)

ג. קרא פסוק י"ח.

(1) הסבר את הקושי שמעורר הציווי: "וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ" (פסוק י"ח). (4 נקודות)

(2) יש הטוענים שציווי זה הוא אחד ההציוויים החשובים בתורה.

הסבר טענה זו. (4 נקודות)

מזמורי תהלים

9. קרא **תהלים**, פרק ק"ל.

ענה על סעיף א (**חובה**).

א. הבא שתי דוגמאות מן המזמור המלמדות על המצוקה של המשורר, והסבר אותן.

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוק ו'.

(1) בפסוק זה המשורר מדמה את עצמו לשומר המכחה לבוקר.

הסבר כיצד הדימוי מבטא את הביטחון כי האל יענה לו. (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים ז'-ח'.

יש הטוענים כי על פי פסוקים אלה, המשורר כבר אינו חש מצוקה.

הסבר טענה זו, ובסס אותה על הכתוב. (4 נקודות)

ג. יש הנוהגים לקרוא מזמור זה ביום הכיפורים.

(1) הסבר מנהג זה על פי פסוקים ג'-ד'. (4 נקודות)

(2) הסבר מנהג זה על פי פסוקים ז'-ח'. (4 נקודות)

ספרות החוכמה – הרהורים על החיים

10. קרא **איוב**, פרק ד', פסוקים א'-ט'.

ענה על סעיף א (**חובה**).

א. קרא פסוקים ג'-ה'.

על פי דברי אליפז, יש הבדל בין ההתנהגות של איוב בעבר ובין התנהגותו בהווה.

הבא מן הכתוב דוגמה להתנהגות של איוב בעבר ודוגמה להתנהגותו בהווה.

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים ג'-ו'.

(1) על פי פסוקים ג'-ה', מהי הביקורת הנרמזת בדברי אליפז לאיוב? הסבר את דבריך ובסס אותם על הכתוב.

(4 נקודות)

(2) מה רצה אליפז שאיוב ילמד מדברי הביקורת? הסבר את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (4 נקודות)

ג. קרא פסוקים ח'-ט'.

(1) אליפז משתמש בדימוי מעבודת האדמה לתיאור מעשה של אדם רשע.

הסבר את הדומה בין מעשהו של הרשע ובין עבודתו של עובד האדמה. בסס את דבריך על הכתוב.

(4 נקודות)

(2) מהו המסר שרצה אליפז להעביר לאיוב באמצעות ההקבלה בין מעשה הרשע לעבודת האדמה?

הסבר ובסס את דבריך. (4 נקודות)

בהצלחה!